

87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl

FUNDACJA GENERAL ELZBIETY ZAWACKIEJ

Archiwum i Muzeum Pomorskiej Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek

87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186

e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl

NIP 956 16 25 127; REGON 870502736

KRS 00000 41692

7-ku 82 1090 1506 0000 0000 0000

MEMORIAL

General Marii Wittek

IX 1939
Z+IP

Okr. Radom-
Kielce

+
DŁEWIĘCKA Zofia

(1938-1939)

3829/USK
I

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — 3829/WSK DZIEWIĘCKA Zofia

I/1. Relacja

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację ✓ K. 1. 5. 4.

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne

IV. Korespondencja

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓ 4

VI. Fotografie

II. Materiały nawiązujące do relacji:

- Urszula Kepkowska, Bohaterska samowytanka Pogotowia Harcerskiego w „Materiały Historyczne Stowarzyszenia Szarych Szeregów”, W-ia, nr. 80/2007, s. 19-20, 2 egz. Msp. Kserokopia, k. 2, s. 1-4.

II/1

Młot. H. A. Staw. S2 S2

Urszula Kępkowska

2002/80

BOHATERSKA SAMARYTANKA POGOTOWIA HARCERSKIEGO

(1919 - 1939)

Kielecki Hufiec ZHP im. Obrońców Westerplatte podtrzymuje pamięć o bohaterskiej harcerce Zofii Dziewięckiej. Druhna Dziewięcka, jako członkini Pogotowia Harcerskiego, we wrześniu 1939 roku, podczas zajmowania Kielc przez wojska niemieckie, została zastrzelona przez wermachtowca, w czasie, gdy opatrywała rany żołnierza polskiego, obrońcy Kielc przed hitlerowskich najazdem.

LP

Staraniem Kręgu Starszoharcerskiego „Łysica – Jodła” Hufca Kielce-miasto, w roku 2001, w miejscu śmierci bohaterskiej harcerki, postawiony został obelisk upamiętniający to wydarzenie. Harcerstwo kieleckie pamięta o tym wyczynie drużny Dziewięckiej. Harcerki i harcerze opiekują się pomnikiem i przy różnych okazjach składane są pod nim wiązanki kwiatów.

Fragment uroczystości przy pomniku bohaterskiej harcerki Zofii Dziewięckiej. Okoliczności jej śmierci przypomina drużna Urszula Kępkowska.

Drużna Zofia Dziewięcka urodziła się w 1919 roku w Kurozwękach, koło Kielc. Jako dziecko przeniosła się z rodzicami do Kielc, jej ojciec otrzymał w Kielcach posadę nauczyciela historii w Szkole Powszechnej nr 10. Po

*Materiały historyczne Stowarzyszenie
Starych Szeregów, Warszawa, nr 80/2002*

11/2

ukończeniu tzw. „powszechniaka”, dalszą naukę kontynuowała w Gimnazjum Błogosławionej Kingi. Ukończyła je w roku 1937. Następnie rozpoczęła naukę w Szkole Ćwiczeń przy ul. Leśnej, przygotowując się do zawodu nauczyciela. Do drużyny harcerskiej przy Gimnazjum Bł. Kingi wstąpiła w roku 1932. Patronką drużyny była płk Emilia Plater.

W roku 1939 posiadała już stopień samarytanki (odpowiednik Harcerza Orlego w harcerstwie męskim). Kiedy wybuchła II wojna światowa została przydzielona jako sanitariuszka do Wojennego Pogotowia Harcerskiego. Owego tragicznego dnia wkroczenia Niemców do Kielc, Zosia, mimo toczących się walk, mimo ostrzeliwania okolicy, nie chciała wejść do schronu. Obie z siostrą pozostały na ulicy. Nagle od ul. Głębockiej nadszedł krwawiący, kulejący żołnierz polski. Zosie wybiegła mu naprzeciw i przeprowadziła na ul. Klonową. Siostrę Basię wysłała po wodę a sama zajęła się opatrywaniem ran. Usunęła większe i mniejsze odłamki oraz nałożyła, tak jak ją uczono na szkoleniu sanitarnym, przepisowy opatrunek. Nie zapytała żołnierza o nazwisko, proponowała odprowadzenie go do szpitala, ale odmówił. W tym czasie pocisk wystrzelony przez niemieckiego żołnierza (nawet niewiadomo z której strony), ugodził Zosię w samo serce. Śmierć nastąpiła natychmiast. Jakaś mieszkanka sąsiedniego domu przyniosła żołnierzowi cywilne ubranie, by się przebrał. Bardzo przejęty śmiercią swojej ratowniczkii, podziękował wszystkim i udał się w kierunku Zagnańska, obiecał, że jeżeli przeżyje wojnę odwiedzi życzliwych ludzi z Kielc. Oświadczył, że pochodzi z okolic Częstochowy. Do dnia dzisiejszego człowiek ten nie zjawił się. Czy nie dotrzymał słowa? Czy przeżył? Nie wiadomo.

Zosia miała tylko dwadzieścia lat. Całe życie stało przed nią otworem. Była pełna życia, radości i życzliwości dla ludzi. Lubiana koleżanka, skromna i dobra uczennica w szkole; a w domu ukochana córka i siostra.

Kiedy jej ojciec, na lekcjach historii w szkole, mówił o okropnościach II wojny światowej, miał zawsze oczy pełne łez.

211
11/3

Mat. Hist. Stow. 5252

Urszula Kępkowska

2002/80

**BOHATERSKA SAMARYTANKA
POGOTOWIA HARCERSKIEGO**

(1919 - 1939)

Kielecki Hufiec ZHP im. Obrońców Westerplatte podtrzymuje pamięć o bohaterskiej harcerce Zofii Dziewięckiej. Druhna Dziewięcka, jako członkini Pogotowia Harcerskiego, we wrześniu 1939 roku, podczas zajmowania Kielc przez wojska niemieckie, została zastrzelona przez wermachtowca, w czasie, gdy opatrywała rany żołnierza polskiego, obrońcy Kielc przed hitlerowskich najazdem.

LP
✓

Staraniem Kręgu Starszoharcerskiego „Łysica – Jodła” Hufca Kielce-miasto, w roku 2001, w miejscu śmierci bohaterskiej harcerki, postawiony został obelisk upamiętniający to wydarzenie. Harcerstwo kieleckie pamięta o tym wyczynie druhny Dziewięckiej. Harcerki i harcerze opiekują się pomnikiem i przy różnych okazjach składane są pod nim wiązanki kwiatów.

Fragment uroczystości przy pomniku bohaterskiej harcerki Zofii Dziewięckiej. Okoliczności jej śmierci przypomina druhna Urszula Kępkowska. ✓

Druhna Zofia Dziewięcka urodziła się w Kurozwękach, koło Kielc. Jako dziecko przeniosła się z rodzicami do Kielc, jej ojciec otrzymał w Kielcach posadę nauczyciela historii w Szkole Powszechnej nr 10. Po

Materiały historyczne Stowarzyszenia
Szarych Szeregów, Warszawa, nr 80/2007

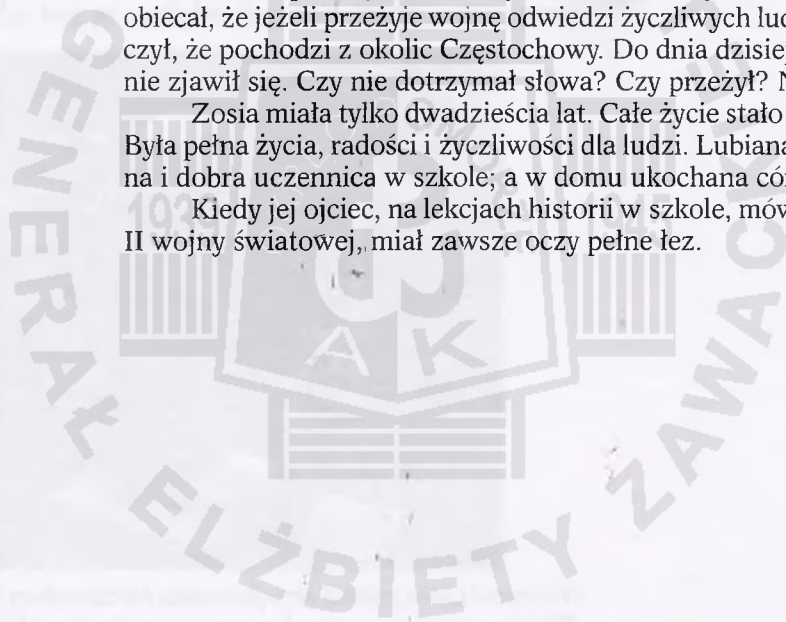
11/4

ukończeniu tzw. „powszechniaka”, dalszą naukę kontynuowała w Gimnazjum Błogosławionej Kingi. Ukończyła je w roku 1937. Następnie rozpoczęła naukę w Szkole Ćwiczeń przy ul. Leśnej, przygotowując się do zawodu nauczyciela. Do drużyny harcerskiej przy Gimnazjum Bł. Kingi wstąpiła w roku 1932. Patronką drużyny była płk Emilia Plater.

W roku 1939 posiadała już stopień samarytanki (odpowiednik Harcerza Orlego w harcerstwie męskim). Kiedy wybuchła II wojna światowa została przydzielona jako sanitariuszka do Wojennego Pogotowia Harcerskiego. Owego tragicznego dnia wkraczania Niemców do Kielc, Zosia, mimo toczących się walk, mimo ostrzeliwania okolicy, nie chciała wejść do schronu. Obie z siostrą pozostały na ulicy. Nagle od ul. Głębozki nadszedł krwawiący, kulejący żołnierz polski. Zosie wybiegła mu naprzeciw i przeprowadziła na ul. Klonową. Siostrę Basię wysłała po wodę a sama zajęła się opatrywaniem ran. Usunęła większe i mniejsze odłamki oraz nałożyła, tak jak ją uczono na szkoleniu sanitarnym, przepisowy opatrunek. Nie zapytała żołnierza o nazwisko, proponowała odprowadzenie go do szpitala, ale odmówił. W tym czasie pocisk wystrzelony przez niemieckiego żołnierza (nawet niewiadomo z której strony), ugodził Zosię w samo serce. Śmierć nastąpiła natychmiast. Jakaś mieszkanka sąsiedniego domu przyniosła żołnierzowi cywilne ubranie, by się przebrał. Bardzo przejęty śmiercią swojej ratowniczkę, podziękował wszystkim i udał się w kierunku Zagnańska, obiecał, że jeżeli przeżyje wojnę odwiedzi życzliwych ludzi z Kielc. Oświadczył, że pochodzi z okolic Częstochowy. Do dnia dzisiejszego człowiek ten nie zjawił się. Czy nie dotrzymał słowa? Czy przeżył? Nie wiadomo.

Zosia miała tylko dwadzieścia lat. Całe życie stało przed nią otworem. Była pełna życia, radości i życzliwości dla ludzi. Lubiana koleżanka, skromna i dobra uczennica w szkole; a w domu ukochana córka i siostra.

Kiedy jej ojciec, na lekcjach historii w szkole, mówił o okropnościach II wojny światowej, miał zawsze oczy pełne łez.

T. 3829/WSK

ZHP
Obr. Radom
-Kielce

+ 1939

DZIEWIĘCIA ZOFIA

5 Naszrodowe karty informacyjne 41

T. 3829 / WSK

IX. 1939
Kielce

Dziwiewicka Zofia

uczestniczka walk w Kielcach w IX. 1939 w obslu-
dze telefonów w Komendzie Obietnicy Przeciwobrotu;
Siostra PCK, harcerka, rozstrzelana (w 1939)
w czasie opatrywania rannego oficera pol.

Zesz. Kamb. 31 (2002) s. 23, foto

JN-K-2004

T. 3829/WSK

Kielce

DZIEWIECKA ZOFIA

Chor. Kielecha lat 20

Absolwentka Pedagogium w Kielcach

Czł. Starożołnierskiego zastępu „Modrzewi”

We wrześniu 1939 w patrolu sanitarnym

zginęła niosąc pomoc rannym

w dniu zajmowania Kielc przez

Niemców 5.09.1939

Harcerki 1939-1945

PWN Warszawa 1983

RPiut 03-2002

6

J. 3829/KSK

Z. H. P.
Okr.
Kielce

+

Dziewięcka Lofia

Ze starszoharcerskiego zastępu „Modrzewi” sanitariuszka w wojnie obronnej. Przy zajmowaniu przez Niemców została przez nich zastrzelona, gdy spieszyła z pomocą rannym.

Lob. Jerzy Ślaski „Polska Walcząca Tom 1 str. 345

Wyd. Inst Wydawn. „Pax” W-a 1985r.

2002 r. M. H.

T. 3829/USK

+ Dzięwiecka Zofia Lokum - Kielce
Pogot.
Flowers,
139
(1919 - 1939)

.morderka, sanitariuszka
we wrześniu 1939 w Pogot.
Flor. w Kielcach; spinała
ratując polskiego żoł.

zob. Leszty Historyczne Słowa -
systema Siergiej Sieregow,
Warszawa, nr 80/2007

hkt. VIII '02

DLIEKIĘKA zofia